

ATEITININKAI

PAGALBINIS APVAISINIMAS

Apibendrinta informacija svarstantiems pagalbino apvaisinimo įstatymo pataisais

2016 m. gruodžio 6 d., Vilnius

Gerbiami Seimo nariai, šiandien Jūs laukia svarbus sprendimas, kuriuo ant kortos statoma žmogaus gyvybė. Matydami pateikiamos informacijos šališkumą ir netikslumą argumentuotai ir trumpai pateikiame pastarosiomis dienomis viešumoje taip aršiai eskaluojamos temos analizę. Tikimės, kad tai padės Jums priimti sprendimą, grindžiamą ne gandais ir prielaidomis, o patikima ir nepasenusia informacija.

Esminę diskusiją keliantį klausimą – kokį metodą turėtų įteisinti pagalbino apvaisinimo įstatymo pataisais – leidžiantį šaldyti embrionus ar kiaušialąstes, įvertinome įvairiais aspektais: iš medicininės, ekonominės, socialinės ir vertybinės pusės. Kaip matysite pagal žemiau pateiktą informaciją, remiantis šiuolaikinės medicinos pasiekimais abu metodai savo veiksmingumu yra praktiškai vienodi, todėl išlieka esminis klausimas – ar esame pakankamai stiprūs, kad galėtume patenkinti ne tik savo norus, bet ir apginti gyvybę bei teises tų, kurie yra per silpni ir per maži, kad tai padarytų patys.

ESAMAS ĮSTATYMAS	SIŪLOMA ĮSTATYMO PATAISA
MEDICINOS ASPEKTAS: abiejų metodų efektyvumas panašus	
Embrionų šaldymas – daugiau kaip prieš 30 metų pradėtas naudoti, dažniausiai atliekamas pagalbino apvaisinimo būdas. Paėmus iš moters 10-20 kiaušialąsčių galima iš visų sukurti tiek embrionų, kiek pavyksta, dalį perkelti į gimdą, o likusius embrionus užšaldyti.	Moters kiaušinėlių šaldymas – naujesnis, sparčiai tobulėjantis, pripažįstamas kaip efektyvus pagalbino apvaisinimo būdas. Paėmus 10-20 kiaušialąsčių galima sukurti tik tiek embrionų, kiek saugu perkelti (1, 2 ar 3), o kitam apvaisinimo ciklui užšaldyti kiaušialąstes. Kiaušialąstės šaldymas – pastaruosius 10 metų sparčiai tobulėjantis metodas. Įvertinus jo rodiklius, Amerikos reprodukcinės medicinos asociacija šį būdą pripažino kaip efektyvų ir nebe eksperimentinį. Vis tik, daugumos valstybių įstatymai pagalbino apvaisinimo klausimais buvo rengiami dar iki šių duomenų paskelbimo, todėl kaip tuo metu efektyviausias ir tinkamiausias būdas buvo pasirinktas embrionų šaldymas.
Amerikos reprodukcinės medicinos asociacijos (American Society of Reproductive Medicine) duomenimis:	
Sėkmingai apvaisinama 80.7 % šviežių kiaušialąsčių	Sėkmingai apvaisinama 78.2 % šaldytų kiaušialąsčių
Gimdymų skaičius, tenkantis apvaisinimo ciklui, yra 38.4 %	Gimdymų skaičius, tenkantis apvaisinimo ciklui, yra 43.4 %
Europoje klinikinių nėštumų po atšaldytų embrionų perkėlimo vidurkis 20.3 %	Europoje klinikinių nėštumų po atšaldytų kiaušialąsčių perkėlimo vidurkis 25.4 %
Gimdymų vidurkis 14.1 %	Gimdymų vidurkis 15.5 %

POVEIKIS MOTERS ORGANIZMUI: toks pats	
Bent kartą reikės stimuliuoti hormonais, kad būtų galima iš moters organizmo išgauti kiaušialąstes.	Bent kartą reikės stimuliuoti hormonais, kad būtų galima iš moters organizmo išgauti kiaušialąstes.
EKONOMINIS ASPEKTAS: abiejų metodų kaina labai panaši	
Apytikslė pagalbinio apvaisinimo kaina 2900-3500 €. ¹	Kiaušialąsčių šaldymas bei laikymas kainuoja tiek pat, kiek ir embrionų šaldymas. Kitų reikalingų procedūrų kaina taip pat panaši, todėl bendra apytikslė kaina išlieka labai panaši. ²
SOCIALINIS ASPEKTAS: embrionų šaldymas prieštarauja vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymui	
Šeimoms, negalinčioms natūraliai susilaukti vaiko, medicininė pagalba turi būti užtikrinta, tačiau embrionų šaldymas kelia diskusijas, nes embrionas – vystytis pradėjęs žmogus, nepriklausomai nuo to, kokioje stadijoje jis yra. Tokiu atveju, embrionų šaldymas, nepanaudotų embrionų utilizavimas ar panaudojimas kitais tikslais prieštarauja žmogaus teisei į gyvybę.	Pagalbinio apvaisinimo metu šaldant kiaušialąstes, o ne embrionus, nebelieka nepanaudotų apvaisintų embrionų problemos, todėl užtikrinama vaiko apsauga iki jo gimimo. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas teigia: „kiekvienam vaikui – tiesi iki gimimo , tiek ir po jo – turi būti garantuota galimybė būti sveikam ir normaliai vystytis fiziškai bei protiškaite, o gimusiam vaikui – taip pat doroviškai ir dalyvauti visuomenės gyvenime“ ³ .
VERTYBINIS ASPEKTAS: žmogaus gyvybės išsaugojimas neprieštarauja laisvam pasirinkimui	
Atsižvelgiant į naujausius duomenis, į aukščiausią pateikiamą abiejų metodų palyginimą, mokslo pažangą per pastaruosius 10 metų, matome, kad abiejų metodų taikymo rezultatai praktiškai identiški, todėl siūlomoms įstatymo pataisoms nevaržo žmogaus pasirinkimo ir neapsunkina nevaisingų porų siekio susilaukti vaikų.	Kiaušialąsčių šaldymo metodas nepažeidžia žmogaus teisės į gyvybę. Atlikus sėkmingą apvaisinimą, nelieka nepanaudotų embrionų (jau užsimezgdusios žmogaus gyvybės), kuri turėtų būti utilizuota ar panaudota kitais tikslais. „Konstitucijos 18 straipsnyje rašoma, kad „žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinės“. „Prigimtinės“ reiškia ne (kaip pas mus kai kas aiškina) susijusios su gimimu, bet su žmogaus prigimties turėjimu. Šiaip jau vienintelis įmanomas nearbitralus atsakymas į klausimą, kas yra žmogus – žmogus yra tas, kas turi žmogaus prigimtį. Žmogaus embrionas nuo pat pradžių turi žmogaus prigimtį (iš principo negali egzistuoti žmogaus embrionas, neturintis žmogaus prigimties).“ ⁴

¹ Lietuvoje veikiančių vaisingumo klinikų pateikiami duomenys.

² Pagal Lietuvoje kiaušialąstes šaldančių klinikų internetinėse svetainėse pateikiamus duomenis.

³ Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, 4 straipsnio 4 nuostata - <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.26397>

⁴ Vygantas Malinauskas: Apie embrionų naikinimo „logiką“ ir tariamąjį „gailestingumą“ - <http://www.15min.lt/naujiena/aktualu/nuomones/vygantas-malinauskas-apie-embrionu-naikinimo-logika-ir-tariamaji-gailestinguma-18-722404>